

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/4967/2014
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): 54/SU/2013

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle ustanovení § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl podle ustanovení § 16 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 24 zákona o finančním arbitrovi a přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), v řízení zahájeném dne 22. 1. 2013 podle ustanovení § 8 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále též „Navrhovatel“), proti společnosti Česká spořitelna, a. s., IČO 45244782, se sídlem Praha 4, Olbrachtova 1929/62, PSČ 140 00, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 1171 (dále též „Instituce“), o námitkách Navrhovatele ze dne 28. 1. 2014, evid. č. FA/683/2014, proti nálezu finančního arbitra ze dne 8. 1. 2014, evid. č. FA/211/2014, takto:

Námitky navrhovatele, ■, proti nálezu finančního arbitra ze dne 8. 1. 2014, evid. č. FA/211/2014, se podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi zamítají a nález finančního arbitra se potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í:

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a rozhodnutí ve věci nálezem

Návrhem na zahájení řízení před finančním arbitrem směřujícím proti Instituci se Navrhovatel domáhal zaplacení částky 4.704,00 Kč z titulu vydání bezdůvodného obohacení, které Instituce měla podle názoru Navrhovatele získat v důsledku neplatného smluvního ujednání o „[c]eně za správu a vedení Úvěrového účtu ve výši Kč 49,00 za každý započatý kalendářní měsíc“ (dále jen „Cena za správu a vedení Úvěrového účtu“).

Finanční arbitř při zkoumání podmínek řízení zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 16. 9. 2008 smlouvu o úvěru č. ■, na základě které se Instituce zavázala za sjednaných podmínek a dohodnutým způsobem poskytnout Navrhovateli peněžní prostředky ve výši 100 000,00 Kč (dále jen „Úvěr č.1“) a vést úvěrový účet č. ■ (dále jen „Úvěrový účet č.1“); Navrhovatel se oproti tomu zavázal Úvěr Instituci ve sjednané době a dohodnutým způsobem vrátit společně s úroky a dále se zavázal k úhradě cen za služby poskytované Institucí v souvislosti s poskytnutím Úvěru, včetně Ceny za správu a vedení Úvěrového účtu (dále jen „Smlouva o úvěru č.1“). Dále Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 14. 1. 2009 smlouvu

o úvěru č. ■, na základě které se Instituce zavázala za sjednaných podmínek a dohodnutým způsobem poskytnout Navrhovateli peněžní prostředky ve výši 50 000,00 Kč (dále jen „Úvěr č.2“ a společně s Úvěrem č.1 jako „Úvěr“) a vést úvěrový účet č. ■ (dále jen „Úvěrový účet č.2“ a společně s Úvěrovým účtem č.1 jako „Úvěrový účet“); Navrhovatel se oproti tomu zavázal Úvěr Instituci ve sjednané době a dohodnutým způsobem vrátit společně s úroky a dále se zavázal k úhradě cen za služby poskytované Institucí v souvislosti s poskytnutím Úvěru, včetně Ceny za správu a vedení Úvěrového účtu (dále jen „Smlouva o úvěru č.2“ a společně se Smlouvou o úvěru č.1 jako „Smlouva o úvěru“).

Součástí úvěrového vztahu se současně staly Všeobecné obchodní podmínky České spořitelny, a. s., vypracované Institucí, a to ve znění účinném ode dne 1. 7. 2007 do dne 30. 10. 2009, a dále zejména Sazebník České spořitelny, a. s., pro bankovní obchody, část V. Úvěry, ve znění účinném ode dne 1. 9. 2008 do dne 9. 11. 2008 v případě Smlouvy o úvěru č. 1 a ve znění účinném ode dne 1. 12. 2008 do dne 31. 1. 2009 v případě Smlouvy o úvěru č. 2. Jelikož smluvní ujednání zakládající oprávnění Instituce měnit všeobecné obchodní podmínky a sazebník Instituce v průběhu trvání úvěrového vztahu nebylo platně sjednáno, nestaly se pozdější verze těchto smluvních dokumentů součástí úvěrového vztahu a nebyly tak pro posouzení věci relevantní.

Finanční arbitr pečlivě zkoumal důkazní prostředky předložené stranami sporu a vážil veškerá tvrzení a vyjádření účastníků řízení tak, aby dostál své povinnosti rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při posuzování platnosti smluvního ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu zejména zkoumal, zda je příslušné ujednání úvěrové smlouvy srozumitelné a určité, zda se nepřičí zákonu či dobrým mravům a zda splňuje veškeré požadavky kladené na smluvní ujednání ve spotřebitelských smlouvách.

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů dospěl k závěru, že není dán důvod pro vyslovení neplatnosti ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu. Instituce se tak nemohla bezdůvodně obohatit na úkor Navrhovatele a není povinna mu poplatek vrátit.

Finanční arbitr proto v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi svým náležen návrh zamítl.

3. Námítky Navrhovatele proti nálezu

Navrhovatel nesouhlasí se závěry finančního arbitra vyjádřenými v nálezu, neboť se domnívá, že Instituce „zneužila svého dominantního postavení“, Navrhovatel nemohl ovlivnit podmínky sjednání Smlouvy o úvěru, neboť text smlouvy připravila Instituce a Navrhovatel mohl buď smlouvu beze změn podepsat, nebo si zvolit jinou instituci. Takový postup sjednávání smluv „je jak v rozporu se zákonem, tak s dobrými mravy“. „Konsenzus o obsahu smlouvy“ se neuskutečnil standardní formou oferty a akceptace a nevedla se jednání o obsahu smlouvy. Autonomie vůle Navrhovatele byla omezena, i v případě, že by snad Navrhovatel mohl text Smlouvy o úvěru nějak ovlivnit, „bylo by to maximálně u ujednání týkajících se délky splatnosti úvěru, výše úvěrových splátek či volby předmětu financování“, Navrhovatel však nemohl nijak ovlivnit „vedlejší ujednání“, tedy i ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu. Navrhovatel odkazuje na náleží Ústavního soudu ČR ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 3/06, podle něhož „je nutné existenci autonomie vůle na straně spotřebitele vždy

posoudit“. Smluvní podmínky, které nebyly individuálně sjednány, mají být i z tohoto důvodu prověřeny testem přiměřenosti podle ustanovení § 56 občanského zákoníku.

Navrhovatel v této souvislosti dále poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 6. 2013 sp. zn. 33 Cdo 1201/2012, ze kterého je zřejmé, že pro spotřebitelské smlouvy *„je charakteristická vyšší míra ochrany jedné smluvní strany – spotřebitele“*. Důvodem takto nastavené právní ochrany je podle Navrhovatele zkušenost, že dodavatel jako silnější strana má tendenci vnutit spotřebiteli, který je slabší stranou, zjevně nevýhodné podmínky a tak potlačit spotřebitelovu vůli. Spotřebitel v takovéto situaci *„nemá možnost nevýhodné podmínky odmítnout nebo změnit“*.

Podle Navrhovatele mu obchodní zákoník jako dlužníkovi z úvěrové smlouvy ukládá pouze povinnost platit úroky za Úvěr, nikoliv Cenu za správu a vedení Úvěrového účtu. Navrhovatel je přesvědčen, že Cena za správu a vedení Úvěrového účtu nemá žádné protiplnění ani opodstatnění a je pouze jednostranným příjmem Instituce na úkor spotřebitelů.

Navrhovatel upozorňuje, že finanční arbitr ve svém nálezu *„dospěl k právním závěrům zcela odlišným“* od závěrů obecných soudů i přes fakt, že soudy v předmětných věcech nerozhodují jednotně. Navrhovatel například poukazuje na rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. 25 C 261/2012, který uvádí, že ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu *„je nepřiměřené, způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran v neprospěch žalobce a tudíž je neplatné“*.

Navrhovatel opakovaně namítá neurčitost a nesrozumitelnost ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu a poukazuje na fakt, že pokud se na výkladu smluvních ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu neshodnou soudy, finanční arbitr ani banky, není logicky možné dospět k závěru, že ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu je *„určité a srozumitelné pro stěžovatele, který smlouvu o úvěru uzavřel“*. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 4. 2012, sp. zn. 33 Cdo 2782/2010 *„nestačí, že účastníkům smlouvy je jasné, co je předmětem smlouvy a jaká jsou jejich práva a povinnosti, není-li to poznatelné z textu listiny“*.

Podle názoru Navrhovatele musí jít k tíži Instituce, jestliže výklad smluvních ujednání, která naformulovala sama Instituce, není jednoznačný, případně *„je k němu třeba značného úsilí a složitých právních konstrukcí“*. Současně se Instituce nemůže bránit tím, že *„jde o léta zaběhnutou a všemi akceptovanou praxi“*.

Navrhovatel rovněž namítá nadbytečnost zřízení Úvěrového účtu, který nevyužíval, za situace, kdy Smlouvu o úvěru nemohl uzavřít bez povinného zřízení Úvěrového účtu. Navrhovatel platil Instituci jednak poplatek strhávaný z běžného účtu, jednak Cenu za správu a vedení Úvěrového účtu. Zhoršilo se tak smluvní postavení Navrhovatele a Instituce porušila ustanovení § 55 odst. 1 občanského zákoníku, které uvádí, že *„[s]mluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení“*.

Navrhovatel opětovně odkazuje na rozsudek německého Spolkového soudního dvora ze dne 7. 6. 2011, sp. zn. XI ZR 388/10, a nově též relevantní judikaturu Soudního dvora Evropské unie týkající se nepřiměřených podmínek ve spotřebitelských smlouvách. Právní úprava ochrany práv spotřebitele v českém právním řádu vychází z práva EU, především ze Směrnice 93/13/EHS, z článku 38 Listiny základních práv a svobod a článku 169 Smlouvy o fungování

EU, proto je dle Navrhovatele zřejmé, že právní úprava ochrany všech spotřebitelů v členských zemích EU by měla být stejná a „*judikatura vnitrostátních soudů v těchto věcech taktéž*“.

Navrhovatel na podporu svých námitek neoznačil ani nepředložil žádné nové důkazy nebo důkazní prostředky.

4. Vyjádření Instituce k námitkám

Instituce uvádí, že námitky Navrhovatele „*obsahují pouze obecná tvrzení převzatá z internetu*“, ke kterým se Instituce již vyjádřila, odmítla je a se kterými se již finanční arbitr vypořádal v nálezu. Instituce i nadále považuje návrh na zahájení řízení za „*zcela neopodstatněný a veškeré nároky v něm uplatňované za nedůvodné*“. Instituce veškerá tvrzení Navrhovatele uvedená v námitkách v plném rozsahu odmítá.

Instituce zejména nesouhlasí s námitkou Navrhovatele ohledně aplikace ustanovení § 56 odst. 1 občanského zákoníku s tím, že toto zákonné ustanovení se na předmětné smluvní ujednání nevztahuje. Cena za správu a vedení Úvěrového účtu totiž představuje cenu plnění a jako taková je z přezkumu na základě ustanovení § 56 odst. 2 občanského zákoníku vyloučena. Instituce souhlasí se závěrem finančního arbitra, že není oprávněn posuzovat přiměřenost smluvního ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu. Instituce poukazuje na rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 10. 2013, sp. zn. 56 C 265/2013, který konstatoval, že „*ustanovení o povinnosti platit měsíční poplatek je ujednáním o ceně, které je ve smyslu § 56 odst. 2 obč. zák. vyloučeno z přezkumu podle § 56 odst. 1 obč. zák.*“ Finanční arbitr tak rozhodl podle Instituce zcela správně, když ve svém nálezu dovodil, že Cena za správu a vedení Úvěrového účtu je cenovým ujednáním, které je z přezkumu přiměřenosti vyloučeno.

Instituce argumentuje, že smluvní „*ujednání o paušální ceně za správu úvěru bylo pro Navrhovatele zcela srozumitelné a určité*“. Navrhovatel Cenu za správu a vedení Úvěrového účtu dlouhodobě hradil a jako její protihodnotu čerpal vybrané služby a nikdy nesrozumitelnost nebo neurčitost nenamítal. Instituce poukazuje na skutečnost, že Navrhovatel tyto v řízení prokázané skutečnosti nerozporoval. Instituce proto považuje tvrzení Navrhovatele o nesrozumitelnosti předmětného smluvního ujednání z důvodu, že není patrné, jaké služby by měl Navrhovatel dostávat, a o tom, že žádné služby od Instituce nežádal, za účelová. Instituce v souvislosti s posuzováním určitosti a srozumitelnosti ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu odkazuje na rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. 56 C 102/2013, který konstatoval, že ujednání o poplatku není neplatné pro neurčitost, neboť „*výkladem předmětného projevu vůle je možné jednoznačně dovodit, co bylo jeho obsahem*“.

K tvrzení Navrhovatele vztahujícímu se k omezení autonomie vůle při uzavírání Smlouvy o úvěru Instituce uvádí, že uzavření Smlouvy o úvěru „*bylo následkem svobodného projevu vůle stran a Navrhovatel tak vždy mohl podmínky Instituce neakceptovat*“ a Smlouvu o úvěru s Institucí neuzavřít. Navrhovatel uzavřením Smlouvy o úvěru „*považoval podmínky Instituce obsahující závazek hradit Instituci měsíčně paušální cenu za správu úvěru za pro něho výhodné a přiměřené*“. Instituce odkazuje na článek prof. Aleše Gerlocha „*Ke střetu principu autonomie vůle (smluvní svobody) a pravidel ochrany spotřebitele*“, podle kterého „*princip autonomie vůle představuje klíčovou zásadu soukromého práva, jejíž důležitost dále umocňují hodnoty, na nichž spočívá soudobý demokratický právní stát a zvláště soukromé právo, tedy*

zejména svoboda jednání jednotlivce. Naproti tomu ochrana spotřebitele vytváří doplňující omezení ve vztahu k dříve uvedenému principu, z čehož lze dovodit nezbytnost šetření jeho podstaty a smyslu, přičemž případná omezení principu smluvní volnosti nemohou být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena, respektive vést k jeho popření“.

Instituce odmítá námitku Navrhovatele, že ujednáním o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu bylo zhoršeno jeho smluvní postavení. Instituce trvá na tom, že práva a povinnosti Instituce a Navrhovatele vymezená ve Smlouvě o úvěru „jsou zcela vyvážená a cena úvěru odpovídá kvalitě a rozsahu poskytovaných služeb“. Podle Instituce nedošlo k žádnému odchýlení od zákona v neprospěch Navrhovatele, shodný závěr vyjádřil například Obvodní soud pro Prahu 4 v rozhodnutí ze dne 18. 10. 2013, sp. zn. 56 C 265/2013, podle kterého „nelze vyvodit závěr, že zakotvení dalších vzájemných práv a povinností do smlouvy, která je svým obsahem smlouvou o úvěru, je neplatné v případě, že je spotřebitel zatížen jakoukoliv další povinností, kterou zákon u daného smluvního typu nepředepisuje. Účelem ochrany spotřebitele je zejména zajistit mu dostatek informací pro svobodu rozhodování na trhu a ochránit jej před zneužívajícími praktikami dodavatelů a nikoliv omezit jeho kontraktační volnost do takové míry, že na sebe nebude moci brát jiné povinnosti než ty, které jsou stanoveny pro určitý smluvní typ v zákoně“.

Instituce v průběhu řízení o námitkách předložila jako důkazní prostředky zejména vybraná rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4 a odborný článek na téma střetu principu autonomie vůle (smluvní svobody) a pravidel ochrany spotřebitele.

5. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně a spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy.

Navrhovatel podal námitky proti nálezu v zákonem stanovené lhůtě. Finanční arbitr je posoudil jako přípustné podle ustanovení § 81 a 82 správního řádu.

Spor mezi Institucí a Navrhovatelem představuje jeden z tzv. poplatkových sporů, kterými se v nedávné době zabývaly vedle obecných soudů, též Ústavní soud a Nejvyšší soud České republiky. Ústavní soud projednával ústavní stížnost týkající se zásahu do ústavně zaručených práv a svobod, kterou podala fyzická osoba v návaznosti na zamítavé rozhodnutí obecného soudu na určení neplatnosti ujednání o poplatku za správu úvěru (*poznámka finančního arbitra – dále citovaný poplatek za správu úvěru svou povahou, skladbou a sjednáním odpovídá ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu*), a rozhodl ve věci nálezem ze dne 10. 4. 2014, sp. zn. III. ÚS 3725/13 (dále jen „Nález“). Nejvyšší soud pak následně, mimo jiné též v návaznosti na závěry Ústavního soudu, vydal dne 23. 4. 2014 sjednocující stanovisko, sp. zn. Cpjn 203/2013 (dále jen „Sjednocující stanovisko“).

Ústavní soud v Nálezu odmítl roli „náhradní“ instance v systému obecné justice a odkázal na posláním Nejvyššího soudu, který má sledovat judikaturu obecných soudů a v případě, že obecné soudy rozhodují rozdílně nebo tak, že je ohrožena právní jistota a oprávněná očekávání účastníků, vydá k věci závazné sjednocující stanovisko.

Ústavní soud pak nad rámec posuzované věci vyjádřil své přesvědčení, že sjednání poplatků za správu úvěru (případně jakýchkoli dalších poplatků) vedle úroku je přípustné a tyto poplatky nemusí být na újmu žádného z účastníků smluvního vztahu, neboť se jedná o jednu ze složek dohodnuté ceny plnění. Ústavní soud současně potvrdil, že pojem „poplatek za správu úvěru“ může být obecně vymezen bez taxativního vymezení jednotlivých služeb, které obsahuje, vzhledem k tomu, že se jedná o paušální poplatek. Ústavní soud dále konstatoval, že uvedení služby, která by jinak byla součástí správy úvěru, v sazebníku jako bezplatné, není způsobilé spotřebitele klamat v tom smyslu, že by se snad mohl domnívat, že nebude muset poplatek za správu úvěru platit. Finanční arbitr tedy chápe závěry Ústavního soudu tak, že za poplatek za správu úvěru musí poskytovatel spotřebitelského úvěru spotřebiteli vždy poskytovat nějaké služby spočívající ve správě úvěru, tedy že tento poplatek nemůže být „prázdný“, a současně že poplatek za správu úvěru nemusí být vždy naplněn všemi službami, které by jinak obvykle zahrnoval.

Nejvyšší soud ve Sjednocujícím stanovisku závazně vyložil pojem správa úvěru, pod kterým chápe takovou činnost úvěrového věřitele, která není samostatně zpoplatněna jiným poplatkem a kterou věřitel zajišťuje pro klienta služby v souvislosti s poskytnutím úvěru, typicky poradenskou a konzultační činnost, podávání informací o úvěrovém vztahu, vydávání potvrzení, změny smlouvy apod., a to po celou dobu trvání úvěrového vztahu. Tím Nejvyšší soud rozšiřuje představu průměrného spotřebitele formulovanou finančním arbitrem ve svých dosavadních rozhodnutích v tzv. poplatkových sporech (viz například publikované rozhodnutí ze dne 14. 2. 2014, ev. č. FA/1068/2014, v řízení vedeném pod reg. č. 58/SU/2013). Nejvyšší soud dokonce bez dalšího konstatoval, že správa úvěru, za kterou je banka oprávněna účtovat poplatek, zahrnuje i takové činnosti banky, které nepřináší klientovi žádný užitek, resp. banka si z něho může platit i vlastní provoz. Finanční arbitr s tímto názorem nesouhlasí a vnímá tento postoj Nejvyššího soudu jako do důsledků nepromyšlený odklon od již dříve vysloveného závěru, že není přípustné nedůvodné přispívání na provozní náklady podnikatele, které slouží k zajištění jeho běžné podnikatelské činnosti (viz rozhodnutí ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2184/2007). Tento jediný odlišný názor finančního arbitra od sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu však nemá, a ani sám o sobě mít nemůže, dopad na závěr o platnosti smluvního ujednání o poplatku za správu úvěru.

Nejvyšší soud se dále ve shodě s Ústavním soudem vyjádřil k paušální povaze poplatku za správu úvěru, tedy že není na překážku určitosti poplatku za správu úvěru, pokud je vymezen pouze souhrnem (úhrnem), a dále že pro posouzení určitosti ani není rozhodné, zda dlužník nějaké služby skutečně čerpal či nikoli. Poplatek za správu úvěru je cenovým ujednáním (představuje cenu plnění) a proto se na něj nevztahuje požadavek přiměřenosti ve smyslu transpozice Směrnice 93/13/EHS.

Jelikož by finanční arbitr měl vydat rozhodnutí, které je zákonné a které ob stojí v případném soudním řízení o téže věci (*poznámka finančního arbitra – účastník řízení, který vyčerpал veškeré opravné prostředky v řízení před finančním arbitrem a který má za to, že byl rozhodnutím finančního arbitra dotčen na svých právech, může podle § 244 ve spojení s § 247 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, podat ve lhůtě dvou měsíců od pravomocného rozhodnutí finančního arbitra žalobu k soudu*), je naprosto nemyslitelné, aby finanční arbitr nevzal při svém rozhodování v potaz závěry vyslovené v Nálezu nebo Sjednocujícím stanovisku. Finanční arbitr je proto zohlednil i při posuzování tohoto sporu mezi Institucí a Navrhovatelem.

Při posuzování platnosti závazkových vztahů ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích finanční arbitr aplikuje příslušná ustanovení zákona

č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném ke dni uzavření Smlouvy o úvěru (dále jen „občanský zákoník“) a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném ke dni uzavření Smlouvy o úvěru (dále jen „obchodní zákoník“).

Navrhovatel neuvedl v námitkách žádné nové skutečnosti, které nemohl uplatnit dříve, ani neoznačil a nepředložil nové důkazy a důkazní prostředky. Naopak, Navrhovatel pouze zopakoval a místy též doslova citoval to, co již uvedl v řízení o návrhu. Jelikož finanční arbitr provedl detailní právní posouzení zjištěného skutkového stavu již v nálezu, nepovažuje za nutné ani účelné veškeré své úvahy v rozhodnutí o námitkách opakovat, pokud nebude stručné shrnutí nezbytné v rámci vypořádání jednotlivých námitek, které finanční arbitr posoudil následovně.

Finanční arbitr je toho názoru, že v nálezu velmi podrobně a dostatečně akcentoval postavení Navrhovatele jako spotřebitele, zejména když posuzoval srozumitelnost a určitost smluvního ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu, navíc za situace, kdy se postavení Navrhovatele jako spotřebitele prolíná celým nálezem, když hned v úvodu napadeného nálezu finanční arbitr konstatoval, že Smlouva o úvěru představuje smlouvu spotřebitelskou, adhezní smlouvu a smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.

Finanční arbitr již v nálezu konstatoval, že podle české právní úpravy obsažené v ustanovení § 56 občanského zákoníku, jsou testu přiměřenosti podrobeny veškeré smluvní podmínky ve spotřebitelských smlouvách, a to bez ohledu na to, zda byly individuálně sjednány či nikoli. V tomto ohledu byl český zákonodárce přísnější než evropský. Oproti tomu však z posouzení přiměřenosti jsou vyloučena veškerá ujednání představující cenu plnění, a to bez ohledu na fakt, zda se jedná o podstatnou náležitost smlouvy či vedlejší smluvní ujednání.

Finanční arbitr v nálezu dospěl k závěru, že ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu je cenovým ujednáním, a je proto jako takové vyloučeno z přezkumu ve smyslu ustanovení § 56 občanského zákoníku. Shodně se k této problematice vyjádřil též Nejvyšší soud ve Sjednocujícím stanovisku, který potvrdil, že *„na ujednání o poplatku za správu úvěru ve smlouvě o úvěru se nevztahuje zákaz těch ujednání ve spotřebitelských smlouvách, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran“* (srov. výrok II. stanoviska), neboť *„poplatek za spravování úvěru je cenou plnění ve smyslu ustanovení § 56 odst. 2 obč. zák., proto se na ujednání o něm nevztahuje požadavek přiměřenosti uvedený v ustanovení § 56 odst. 1 obč. zák.“*.

Navrhovatel dále namítá, že mu obchodní zákoník neukládá povinnost platit Cenu za správu a vedení Úvěrového účtu. Finanční arbitr se již v nálezu detailně zabýval možnostmi ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu nad rámec úroku jako imanentní náležitosti úvěrového vztahu a dospěl k závěru, že takovému smluvnímu ujednání nic nebrání.

Ústavní soud v Nálezu rovněž potvrdil, že *„sjednání práv a povinností nad rámec „základních práv a povinností (stanovených jako smluvní typ v zákoně)“ je přípustné, resp. jde o běžnou praxi, kdy v některých případech je třeba upravit komplex vzájemných práv a povinností“*. Navrhovatel proto neuzavřel žádnou nestandardní nebo zakázanou smlouvu, když předmětem Smlouvy o úvěru bylo vedle poskytnutí a vrácení peněžních prostředků též poskytování dalších doprovodných služeb, v posuzovaném případě spočívajících konkrétně ve správě a vedení Úvěrového účtu, resp. spravování úvěru. Uvedenému závěru pak nemůže bránit ani fakt, že Cena za správu a vedení Úvěrového účtu je svým charakterem paušální platbou, kterou je Navrhovatel povinen platit po celou dobu trvání smluvního vztahu za služby, které jsou ve smlouvě vymezeny pouze obecně souhrnným označením jako je

v posuzovaném případě správa a vedení Úvěrového účtu, resp. spravování úvěru (srov. bod 54 a 55 nálezu Ústavního soudu). Skutečnost, že ve Smlouvě o úvěru nemusí být taxativně vyjmenovány konkrétní služby, za které je Cena za správu a vedení Úvěrového účtu hrazena, resp. že obecné vymezení neznamená neurčitost poplatku, potvrdil též Nejvyšší soud ve Sjednocujícím stanovisku (srov. bod 12. a 13. stanoviska). To vše navíc za situace, kdy použité slovní spojení obsahuje slova, jejichž význam je ve společnosti běžně znám a užíván.

Finanční arbitr již v nálezu posoudil slovní spojení „Cena za správu a vedení Úvěrového účtu“ ze sémantického hlediska a dospěl k závěru, že smluvní ujednání je v tomto ohledu srozumitelné. Navrhovatel ani ve svých námitkách neuvedl konkrétní důvod, proč by použité slovní spojení mělo být pro běžného člověka v běžném životě nesrozumitelné. Argumentace Navrhovatele totiž odůvodňuje spíše případnou neurčitost smluvního ujednání.

Finanční arbitr právě pro účely posouzení určitosti smluvního ujednání aplikoval již v nálezu interpretační pravidla, a to s vědomím, že za účelem zachování právní jistoty v právních vztazích je *„závěr o neplatnosti právního úkonu pro jeho neurčitost ... opodstatněn pouze tehdy, jestliže pochybnosti o jeho obsahu nebyly odstraněny ani jeho předchozím výkladem za použití interpretačních pravidel“* (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. září 2012, sp. zn. 32 Cdo 2301/2011).

Právní úkony vyjádřené slovy, přičemž v posuzovaném případě není pochyb o tom, že povinnost Navrhovatele platit cenu za služby spočívající ve správě a vedení Úvěrového účtu je ve Smlouvě o úvěru vyjádřena slovy, je třeba v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 občanského zákoníku vykládat podle jejich jazykového vyjádření a dále podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

Z jazykového vyjádření smluvního ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu vyplývá, že Navrhovatel je povinen hradit na pravidelné měsíční bázi poplatky za služby označené jako správa a vedení Úvěrového účtu. Jelikož toto smluvní ujednání neobsahuje žádné podmínky ani upřesnění, které by jej omezovaly či naopak rozšiřovaly, odpovídá vzhledem k povaze závazku jako synallagmatického právního vztahu povinnosti Navrhovatele povinnost Instituce služby spočívající ve správě a vedení Úvěrového účtu poskytovat, pakliže za ně Navrhovatel platí sjednanou cenu.

Aby finanční arbitr dostal své povinnosti vyložit právní úkon *zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil* (srov. ustanovení § 35 odst. 2 občanského zákoníku), zkoumal v řízení též skutečnou vůli Navrhovatele a Instituce ohledně zamýšlených právních následků.

Jak Instituce, tak Navrhovatel v řízení tvrdili, že protihodnotou poplatku by měly být nějaké služby. Instituce doložila, že služby, které pod správu a vedení Úvěrového účtu zahrnuje, poskytovala i v době sjednávání Smlouvy o úvěru. Navrhovatel žádnou konkrétní službu neoznačil.

Finanční arbitr proto za využití výkladových pravidel obsažených v ustanovení § 266 odst. 2 a 3 obchodního zákoníku zkoumal, jakým způsobem by projev vůle Instituce v okamžiku sjednávání Smlouvy o úvěru zpravidla vnímala osoba v postavení typického účastníka úvěrového vztahu jako osoba v postavení osoby, které byl projev vůle určen. V posuzovaném případě se jedná o průměrného spotřebitele v postavení úvěrového dlužníka.

Finanční arbitr v nálezu velmi podrobně vyjádřil, jak vidí osobu průměrného spotřebitele, její vnímání a chování. Finančním arbitrem definovanou představu průměrného spotřebitele pak

rozšířil Nejvyšší soud ve Sjednocujícím stanovisku, neboť ten mezi služby poskytované za Cenu za správu a vedení Úvěrového účtu řadí veškerou „činnost úvěrového věřitele, která není kryta jinými sjednanými platbami (úrokem jako cenou poskytnutého kapitálu a ostatními poplatky za konkrétní služby), a kterou úvěrový věřitel na podkladě smlouvy o úvěru zajišťuje služby (typicky poradenství a klientský servis, informace o úvěrovém vztahu, změny smlouvy, vydávání různých potvrzení) úvěrovému dlužníku po dobu trvání úvěrového vztahu“ (srov. bod 11 Sjednocujícího stanoviska).

Finanční arbitr již v řízení o návrhu identifikoval obsah a rozsah poskytovaných služeb, a proto není dán důvod pro vyslovení neplatnosti smluvního ujednání o Ceně za správu a vedení Úvěrového účtu ani z důvodu tvrzené neurčitosti.

Navrhovatel dále namítal nadbytečnost smluvního ujednání o zřízení Úvěrového účtu z důvodu, že Úvěrový účet k ničemu nepotřeboval. V řízení o návrhu již bylo zjištěno, že Úvěrový účet nebyl zřízen pouze ve prospěch Instituce, neboť právě na základě vedení Úvěrového účtu je Instituce schopna poskytovat Navrhovateli služby spočívající ve správě a vedení Úvěrového účtu. Navrhovatel totiž nehradil Cenu za správu a vedení Úvěrového účtu pouze za vedení „jakéhosi“ účtu, nýbrž za poskytování služeb souvisejících se správou Úvěru.

6. K výroku rozhodnutí

Na základě všech shora uvedených skutečností finanční arbitr konstatuje, že ani v řízení o námitkách neshledal na základě námitek vznesených Navrhovatelem a jejich posouzení, že by Instituce ve vztahu k Navrhovateli a obsahu jejich sporu, o kterém se toto řízení vede, porušila právní nebo smluvní povinnost, a proto rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u ě n í:

Toto rozhodnutí je v souladu s § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Rozhodnutí nabývá právní moci podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu, jestliže bylo oznámeno všem účastníkům řízení.

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

V Praze dne 27. 6. 2014

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr